

Lovforslag nr. L 3

Folketinget 2011-12

Fremsat den 12. oktober 2011 af Kristian Thulesen Dahl (DF), Søren Espersen (DF), Martin Henriksen (DF), Pia Kjærsgaard (DF) og Peter Skaarup (DF)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om undersøgelseskommissioner

(Mindretalsbeskyttelse ved nedsættelse af undersøgelseskommissioner og ophævelse af revisionsbestemmelsen)

§ 1

I lov nr. 357 af 2. juni 1999 om undersøgelseskommissioner, som ændret senest ved lov nr. 452 af 9. juni 2004, foretages følgende ændringer:

1. § 1, stk. 1, 2. pkt., ophæves.

2. I § 1 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. En sådan kommission skal nedsættes, hvis

- 1) Folketinget vedtager en beslutning herom eller
- 2) mindst to femtedele af Folketingets medlemmer med deres underskrift tilkendegiver, at de ønsker en undersøgelse efter § 4, stk. 2.«

Stk. 2-5 bliver herefter stk. 3-6.

3. I § 1, stk. 4, der bliver stk. 5, ændres i 1. pkt. »Såfremt der er vedtaget folketingsbeslutning som nævnt i stk. 1« til: »Hvis kommissionen er nedsat i medfør af stk. 2«, og i 2. pkt. ændres »stk. 2 og 3« til: »stk. 3 og 4«.

4. I § 3, stk. 2, og § 5, stk. 1, ændres »§ 1, stk. 3,« til: »§ 1, stk. 4,«.

5. § 35 ophæves.

§ 2

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Bemærkninger til lovforslaget

Indledende bemærkninger

Lovforslaget er en uændret genfremsættelse af lovforslag nr. L 216, forslag til lov om ændring af lov om undersøgelseskommissioner. (Mindretalsbeskyttelse ved nedsættelse af undersøgelseskommissioner og ophævelse af revisionsbestemmelsen), folketingsåret 2005-06.

I forbindelse med valgkampen op til folketingsvalget den 15. september 2011 lovede den daværende opposition, at lave reglerne om, således at der ikke længere skal 90 mandater, men blot 70 mandater til at få gennemført en uvildig undersøgelse. Folketingets nuværende formand, Mogens Lyketoft, udtalte således: »Vi mener, man bør have nogle mindretalsgarantier, hvor for eksempel 40 procent af Folketinget under nærmere forudsætninger kan nedsætte en undersøgelseskommission« (Politiken: »Mindretal på vej mod mere magt«, den 14. november 2010).

Genfremsættelsen af indeværende forslag er således aktualiseret af, at der nu er flertal for det forslag, som i folketingssamlingen 2005-06 blev fremsat af partierne Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Enhedslisten. Den netop tiltrådte regering bestående af Socialdemokratiet, De Radikale og Socialistisk Folkeparti præsenterede grundlaget for den nye regering mandag den 3. oktober 2011. I dette regeringsgrundlag står der intet om, at et mindretal i Folketinget skal have mulighed for at kræve nedsat en uvildig undersøgelseskommission. Dette beror givetvis på en forglemmelse, som der med dette forslag rådes bod på.

Herefter følger de oprindelige bemærkninger til L 216:

Almindelige bemærkninger

Loven om undersøgelseskommissioner synes med de indhøstede erfaringer og de løbende vurderinger af de påtænkte funktioner at udgøre et godt fundament under de nødvendige undersøgelser af forhold af almen vigtig betydning. Men det er et grundlæggende problem, at der ikke er muligheder for at iværksætte undersøgelser, såfremt et stort mindretal i Folketinget finder dette væsentligt, mens et snævert flertal modsætter sig dette.

Med den hidtidige rene flertalsbestemmelse vil en regering i en situation, hvor den sammen med sit parlamentariske grundlag har truffet beslutninger, hvis fremkomst og konsekvenser er genstand for ønsket om en undersøgelse, sammen med dette ofte snævre flertal i Folketinget hindre en uvildig undersøgelse af forholdet.

Dette forhold har i flere europæiske lande betydet, at man har indrømmet et større mindretal muligheden for at beslutte iværksættelse af en undersøgelse af et givet forhold af almen vigtig betydning.

Forslaget åbner en vis, begrænset mulighed for at udvirke nedsættelsen af en undersøgelseskommission. Mindretallet skal således udgøre mindst to femtedele af Folketingets

medlemmer, og undersøgelseskommissionen vil alene kunne have som opgave at undersøge og redegøre for et faktisk begivenhedsforløb.

Når en undersøgelse af et faktisk begivenhedsforløb bør kunne iværksættes på baggrund af et større mindretal, skyldes dette, at adgangen til viden om de faktiske forhold i et sagsforløb svækkes med tiden og en værdifuld viden om den virkelighed, den pågældende sag udspilles i, risikerer at gå tabt.

Forslagsstillerne er opmærksomme på den revisionsbestemmelse, til hvis opfyldelse der ikke er taget skridt inden for den sædvanlige frist for fremsættelse af lovforslag. Det foreslås, at bestemmelsen om revision ophæves, idet loven vil blive taget op til revision på grundlag af de forhold, der lå til grund for bestemmelsen, jf. bemærkningerne til lovforslag nr. L 232 fra folketingsåret 2003-04, når disse eller andre forhold måtte aktualisere en revision.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til nr. 1

Konsekvens af nr. 2, hvorefter forpligtelserne for Justitsministeren til at nedsætte en undersøgelseskommission på baggrund af initiativer i Folketinget er samlet i en bestemmelse.

Til nr. 2

Med bestemmelsen tilføjes en adgang for Folketinget til at udvirke en nedsættelse af en undersøgelseskommission. I tillæg til den gældende adgang foreslås det, at et mindretal bestående af mindst to femtedele af Folketingets medlemmer med deres underskrift kan fremme et forslag til Justitsministerens udførelse.

Til nr. 3 og 4

Der er tale om konsekvensændringer som følge af forslaget i nr. 2.

Til nr. 5

Ved lovens oprindelige vedtagelse blev der opregnet flere væsentlige spørgsmål, som det ville være relevant at vende tilbage til efter indhøstede erfaringer, hvorfor der blev indsat en revisionsbestemmelse. Denne bestemmelse blev ændret ved lovforslag nr. L 232 i folketingsåret 2003-04, jf. lov nr. 452 af 9. juni 2004, hvor der skete en udskydelse til indeværende folketingsår. Der henvises til bemærkningerne til L 232.

De angivne forhold er det endnu ikke muligt at belyse. Forslagsstillerne er af den opfattelse, at såvel de til grund for revisionsbestemmelsen liggende spørgsmål som andre spørgsmål, der måtte vise sig at være af relevans for bedømmelsen af lovgrundlaget for undersøgelseskommissioner, vil blive taget op til behandling, når grundlaget herfor foreligger. Revisionsbestemmelsen foreslås derfor ophævet.

Skriftlig fremsættelse

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til Lov om ændring af lov om undersøgelseskommissioner. ((Mindretalsbeskyttelse ved nedsættelse af

undersøgelseskommissioner og ophævelse af revisionsbestemmelsen)).

(Lovforslag nr. L 3)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1. Justitsministeren kan nedsætte en kommission til at gennemføre en undersøgelse af nærmere bestemte forhold af alment vigtig betydning. En sådan kommission skal nedsættes, hvis Folketinget vedtager beslutning herom.

Stk. 2. Justitsministeren udpeger den eller de personer, der skal være medlemmer af undersøgelseskommissionen, og formanden for kommissionen, hvis kommissionen skal have flere medlemmer.

Stk. 3. Justitsministeren udpeger en person, der som udspørger i overensstemmelse med undersøgelseskommissionens bestemmelser tilrettelægger og foretager afhøringer i kommissionen eller i retten.

Stk. 4. Såfremt der er vedtaget folketingsbeslutning som nævnt i stk. 1, sker den fornødne nærmere udformning af bestemmelserne om kommissionens opgaver i samråd med Folketingets Udvalg for Forretningsordenen eller et underudvalg nedsat af udvalget. Det samme gælder afgørelser efter stk. 2 og 3.

Stk. 5. Justitsministeren sørger for, at den fornødne sekretariatsbistand og anden praktisk bistand stilles til rådighed for undersøgelseskommissionen.

§ 3. Undersøgelseskommissionens medlemmer skal være uvildige og uafhængige af de myndigheder, personer m.v., hvis forhold undersøges.

Stk. 2. Det samme gælder for den person, der udpeges efter § 1, stk. 3, og for undersøgelseskommissionens medhjælper i øvrigt.

§ 5. Undersøgelseskommissionen afgør efter samråd med den i § 1, stk. 3, nævnte person, hvordan undersøgelsen skal tilrettelægges.

Stk. 2. Undersøgelseskommissionens formand leder kommissionens møder.

§ 35. Forslag om revision af loven fremsættes for Folketinget senest i folketingsåret 2005-06.

§ 1

I lov nr. 357 af 2. juni 1999 om undersøgelseskommissioner, som ændret senest ved lov nr. 452 af 9. juni 2004, foretages følgende ændringer:

1. § 1, stk. 1, 2. pkt., ophæves.

2. I § 1 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

»Stk. 2. En sådan kommission skal nedsættes, hvis

- 1) Folketinget vedtager en beslutning herom eller
- 2) mindst to femtedele af Folketingets medlemmer med deres underskrift tilkendegiver, at de ønsker en undersøgelse efter § 4, stk. 2.«

Stk. 2-5 bliver herefter stk. 3-6.

3. I § 1, stk. 4, der bliver stk. 5, ændres i 1. pkt. »Såfremt der er vedtaget folketingsbeslutning som nævnt i stk. 1« til: »Hvis kommissionen er nedsat i medfør af stk. 2«, og i 2. pkt. ændres »stk. 2 og 3« til: »stk. 3 og 4«.

4. I § 3, stk. 2, og § 5, stk. 1, ændres »§ 1, stk. 3,« til: »§ 1, stk. 4,«.

5. § 35 ophæves.